

A GOMBAGYŰJTÉS JOGI HÁTTERE

2009. évi XXXVII. (37.) törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról ▲

Az erdei életközösségek nélkülözhetetlen fennmaradása, védőhatása és termékei (hozamai) biztosítása érdekében szükséges az erdő szakszerű kezelése és a károsító hatásoktól, a túlzott használattól és igénybevételtől való megóvása, az élettelen környezet, a mikroorganizmusok, a gomba-, növény- és állatvilág sokféleségének, az erdei életközösség dinamikus és természetes egységének megőrzése. Az erdő fenntartása, gyarapítása és védelme az egész társadalom érdeke, az erdő közérdekű szolgáltatásai minden embert megilletnek, ezért az erdővel csak a közérdekkel összhangban szabályozott módon lehet gazdálkodni.

II. Fejezet

AZ ERDŐ RENDELTETÉSE ÉS AZ ÜZEMMÓD

Az erdő rendeltetése

26. §

Gazdasági rendeltetések az alábbiak:

...

d) földalatti gomba termelő: földalatti gomba termelését szolgáló erdő;

VII. Fejezet

ERDEI HASZONVÉTELEK

Az erdei haszonvételek általános szabályai

68. §

Erdei haszonvételeknek minősül az erdő anyagi javainak és nem anyagi jellegű szolgáltatásainak a hasznosítása, így különösen:

...

f) a gomba, vadgyümölcs, virág, illetve gyógynövény gyűjtése;

69. §

(1) Az erdei haszonvételek gyakorlása nem károsíthatja, illetve veszélyeztetheti az erdő biológiai sokféleségét, felszíni és felszín alatti vizeit, talaját, természetes felújulását, felújítását, a védett természeti értéket, valamint az erdei életközösséget.

...

(4) Az erdei haszonvételek gyakorlásának feltételeit – amennyiben jogszabály másként nem rendelkezik – az erdőgazdálkodó jogosult meghatározni.

...

(7) Ha jogszabály másként nem rendelkezik, az állam 100%-os tulajdonában álló erdőben az erdőgazdálkodó köteles túrni az egyéni

szükségletet meg nem haladó mennyiségű gomba, vadgyümölcs, gyógynövény gyűjtését, valamint forrásvíz elhordását.

Földalatti gomba gyűjtése

76/A. §

(1) Földalatti gomba az erdőgazdálkodó hozzájárulásával, az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban foglaltak szerint gyűjthető.

(2) Az erdészeti hatóság – a földalatti gomba gyűjtésével foglalkozó szervezetek véleményének figyelembevételével

a) ha az időjárási viszonyok miatt kialakuló sajátos gombaérés azt indokolja, a földalatti gomba gyűjtési időszakát adott naptári évre, az ország egészére vagy egy részére, illetve adott gombafajra vonatkozóan az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott időszaktól eltérően is meghatározhatja, illetve

b) a földalatti gomba faj állományának csökkenése miatt vagy egyéb fajvédelmi okból az ország egészére vagy egy részére a földalatti gomba gyűjtését adott naptári évre vonatkozóan korlátozhatja, illetve megtilthatja.

76/B. §

(1) Az erdészeti hatóság az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő személyekről, valamint a részükre kiadott tanúsítványról és a gyűjtési naplóról az alábbi adatokkal hatósági nyilvántartást vezet:

a) a feltételeket teljesítő személy természetes személyazonosító adatai,

b) a tanfolyam elvégzésének ideje,

c) a tanfolyam elvégzéséről szóló tanúsítvány sorszáma,

d) a földalatti gomba gyűjtéséhez kiadott gyűjtési napló sorszáma, valamint

e) a gyűjtési napló kiadásának ideje.

(2) Az (1) bekezdés szerinti nyilvántartás – az (1) bekezdés a) pontjában foglalt adat kivételével – közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

XIII. Fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Felhatalmazások

112. §

...

(2) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy rendeletben határozza meg

...

24. a földalatti gombák gyűjtésére vonatkozó részletes szabályokat,

61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról ▲

2. Az erdő természetességi állapotra vonatkozó alapelvárásának és természetességi állapotának valamint a felnyíló erdő és terméketlen terület megállapítása és a felnyitott erdő engedélyezése

3. §

(1) Az erdészeti hatóság felnyíló erdővé minősíti át azt az erdőterületet, – így különösen az erdőssztyepp erdőket, sekély termőrétegű homoki és kavics termőhelyeken álló erdőket, karsztbokor erdőket és a láperdőket – ahol a termőhelynek megfelelő faállomány

a) csak gyenge, 50%-ot el nem érő, de legalább 30%-os átlagos záródású, és

b) természetes módon alacsony záródásban borítja a területet, ligetesek vagy erdő és sztyeppfoltok váltakozásával alakulnak ki.

...

(3) Erdőgazdálkodó kérelmére erdő felnyitott erdőként való kialakításának és fenntartásának engedélyezésére kizárólag

...

d) földalatti gomba termelő rendeltetés esetén kerülhet sor.

13. Az erdei haszonvételek általános szabályai

42. §

(1) Gomba, vadgyümölcs, gyógynövény gyűjtése, illetve forrásvíz elhordása

a) az állam 100%-os tulajdonában álló erdőben az egyéni szükségletet meghaladó mennyiségben erdőgazdálkodó előzetes írásbeli hozzájárulásával,

b) az állam 100%-os tulajdonában nem álló erdőben a haszonvételi joggyakorló előzetes írásbeli hozzájárulásával gyakorolható.

(2) Ha jogszabály másképpen nem rendelkezik, egyéni szükségletnek minősül személyenként, naponta legfeljebb

a) 2 kg gomba,

b) 2 kg vadgyümölcs vagy

c) 2 kg gyógynövény

gyűjtése.

(3) Egyéni szükségletre gyűjtött gomba, vadgyümölcs, gyógynövény illetve forrásvíz kereskedelmi forgalomba nem hozható.

24/2012. (III. 19.) VM rendelet a földalatti gombák gyűjtéséről ▲

1. §

(1) Földalatti gombát (a továbbiakban: trifla) csak az a személy gyűjthet, aki

a) a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH) szervezésében tartott, a trifla gyűjtésére vonatkozó hatósági jellegű képzést eredményesen elvégezte,

b) vagy az Európai Gazdasági Térség valamely szerződő államában

azzal egyenértékű képesítést szerzett.

(2) A képzés főbb témakörei:

- a) a földalatti gombák – beleértve a védett földalatti gombafajok – ismerete,
- b) a gazdanövények, élőhelyek ismerete,
- c) a gyűjtés szabályai,
- d) a kutyával történő gyűjtés szabályai,
- e) forgalmazás, ellenőrzés,
- f) természetvédelem.

(3) A képzést eredményesen elvégzők számára a képzés szervezője tanúsítványt állít ki.

2. §

(1) A trifla gyűjtése az erdőgazdálkodó által a gyűjtő részére kiállított előzetes írásbeli hozzájárulás alapján végezhető.

3. §

(1) A mellékletben szereplő trifla fajokat csak a melléklet szerinti időszakban lehet gyűjteni.

7. §

(1) A gyűjtő köteles a gyűjtésről gyűjtési naplót vezetni.

Melléklet a 24/2012. (III. 19.) VM rendelethez

Trifla fajok gyűjtési ideje

1996. évi LIII. (53.) törvény a természet védelméről ▲

I. Rész

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A törvény célja

1. §

E törvény célja:

- a) a természeti értékek és területek, tájak, valamint azok természeti rendszereinek, biológiai sokféleségének általános védelme, megismerésének és fenntartható használatának elősegítése, továbbá a társadalom egészséges, esztétikus természet iránti igényének kielégítése;
- b) a természetvédelem hagyományainak megóvása, eredményeinek továbbfejlesztése, a természeti értékek és területek kiemelt oltalma, megőrzése, fenntartása és fejlesztése.

Alapfogalmak

4. §

E törvény alkalmazásában:

...

e) *védett természeti érték (természetvédelmi érték)*: e törvény vagy más jogszabály által védetté, fokozottan védetté nyilvánított – kiemelt természetvédelmi oltalomban részesülő – élő szervezet egyede, fejlődési

alakja, szakasza, annak származéka, illetőleg az élő szervezetek életközösségei, továbbá barlang, ásvány, ásványtársulás, ősmaradvány;
f) *élő szervezet (élőlény)*: mikroorganizmusok, gombák, növények és állatok fajai, alfajai, változatai (a továbbiakban együtt: fajok);

Védett természeti területre vonatkozó szabályok

38. §

(1) Védett természeti területen a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges különösen:

a) kutatás, gyűjtés, kísérlet végzéséhez, kivéve, ha a kutatást országos jelentőségű védett természeti területen az igazgatóság végzi;

13/2001. (V. 9.) KöM rendelet a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről ▲

1. §

(1) A védett és fokozottan védett növényfajokat, valamint egyedeik pénzben kifejezett értékét az *1. számú melléklet*, a védett és fokozottan védett állatfajokat, valamint egyedeik pénzben kifejezett értékét a *2. számú melléklet* szerint állapítom meg. A védett gomba- és zuzmófajokat, valamint egyedeik pénzben kifejezett értékét a *9. számú melléklet* szerint állapítom meg.

(2) A teljes pénzben kifejezett értéket kell figyelembe venni a faj élő vagy élettelen példánya, bármely fejlődési alakja, továbbá felismerhető része, származéka esetében. A példányra vonatkozó pénzben kifejezett értékek gombák esetében a termőtestre, zuzmók esetében a teleptestre vonatkoznak.

9. számú melléklet a 13/2001. (V. 9.) KöM rendelethez
VÉDETT GOMBÁK ÉS ZUZMÓK (LICHENIZÁLT GOMBÁK)

A GOMBAÁRUSÍTÁS JOGI HÁTTERE

210/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről ▲

Az egyes kereskedelmi formákra vonatkozó rendelkezések

18. §

(1) Nem forgalmazható üzleten kívüli (házaló) kereskedelem útján

...

c) élelmiszer (ideértve a gombát is), a zöldség és a gyümölcs kivételével,

55/2009. (III. 13.) Korm. rendelet a vásárokról, a piacokról, és a bevásárlóközpontokról ▲

1. §

(1) E rendelet hatálya a Magyarország területén rendezett, illetve tartott

vásárokra, piacokra és üzemeltetett bevásárlóközpontokra, valamint a vásárokon, a piacokon és a bevásárlóközpontokban folytatott kereskedelmi tevékenységre terjed ki. Nem tartozik e rendelet hatálya alá a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló kormányrendelet szerint közterületen a húsvéti, adventi, karácsonyi és szilveszteri ünnepeken, valamint évente egy alkalommal, kizárólag az adott ünnepen és az azt megelőző 20 napban folytatott kereskedelmi tevékenység.

5. §

...

(2) Gyűjtött, szedett gomba vásáron, piacon csak ott árusítható, ahol a gombaértékesítési engedély kiadására és az értékesítés ellenőrzésére a vásár, piac területén a teljes nyitvatartási idő alatt gombavizsgáló szakellenőr működik.

59/1999. (XI. 26.) EüM rendelet a vásári, piaci és vásárcsarnoki árusítás közegészségügyi szabályairól ▲

1. §

(1) E rendelet előírásait a vásárokról, a piacokról és a bevásárlóközpontokról szóló kormányrendelet szerinti vásár, piac (vásárcsarnok) és bevásárlóközpont létesítése és üzemeltetése során kell alkalmazni.

9. §

(1) Vásáron, piacon, vásárcsarnokban élelmiszer-nyersanyagok, élő állatok és egyéb árucikkek árusítására külön-külön területet kell kijelölni, hogy a különböző természetű áruk káros egymásra hatását elkerüljék. Külön helyet kell biztosítani a

...

– zöldség, gyümölcs, gomba árusítására.

20. §

...

(2) Piacon, vásárcsarnokban a gyűjtött, szedett gombát csak az erre kijelölt helyen és más áruktól elkülönítve szabad árusítani.

(3) Szárított gomba piacon, vásárcsarnokban csak az előállító által lezárt, előírásoknak megfelelően jelölt csomagolásában árusítható.

(4) A piacon, vásárcsarnokban működő gomba-szakellenőr szakképesítési követelményét külön jogszabály határozza meg.

(5) A gomba-szakellenőr részére a piacon, vásárcsarnokban a gombaárusításra kijelölt árusítóhelyek mellett a vizsgálathoz megfelelő méretű, természetes és mesterséges megvilágítású gombavizsgáló helyiséget kell létesíteni. A helyiséget a gombavizsgálat elvégzésére legalább 1 m x 0,80 m méretű, mosható, sima, résmentes felületű asztallal és az elkobzott gomba elhelyezésére szolgáló megfelelő

méretű, biztonságosan zárható hulladékgyűjtővel kell felszerelni.

(6) Az elkobzott gomba felhasználást kizáró és környezetkímélő módon történő megsemmisítésének feltételeit a piac, vásárcsarnok fenntartója köteles biztosítani.

(7) Gomba árusításánál a külön jogszabály előírásait is figyelembe kell venni.

A GOMBASZAKELLENŐRI TEVÉKENYSÉG JOGI HÁTTERE

2008. évi XLVI. (46.) törvény az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről ▲

Alapvető rendelkezések

8/A. §

(1) Vadon termett gombát étkezési céllal forgalomba hozni vagy feldolgozni csak az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban foglaltak szerinti gombaszakellenőri minősítést követően lehet.

(2) Az (1) bekezdés szerinti gombaszakellenőri tevékenységet üzletszerű gazdasági tevékenység keretében az a személy végezheti, aki rendelkezik az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott képesítéssel és megfelel az ott meghatározott egyéb feltételeknek.

(3) Aki az (1) bekezdés szerinti gombaszakellenőri tevékenységet kíván folytatni, köteles az erre irányuló szándékát az élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek bejelenteni. A bejelentésben meg kell jelölni a bejelentő természetes személyazonosító adatait.

(4) A gomba-szakellenőr jogosult zár alá venni

a) a mérgező, valamint emberi fogyasztásra alkalmatlan gombát,

b) a mérgező, valamint emberi fogyasztásra alkalmatlan gombától egyértelműen nem elkülöníthető gombatételt, valamint intézkedni annak megsemmisítéséről.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv részletes hatósági feladatai

38. §

(1) Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv az élelmiszerlánc hatósági felügyeletével kapcsolatos feladatainak ellátása érdekében az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint nyilvántartást vezet

...

19. a gombaszakellenőrökről;

Élelmiszerlánc-felügyeleti bírság

63. §

(1) Élelmiszerlánc-felügyeleti bírságot kell kiszabni

a) azzal szemben, aki tevékenységével vagy mulasztásával

...

ao) a gombaszakellenőri tevékenység folytatására vonatkozó, a 60-62. §-okban meghatározottaktól eltérő egyéb előírásokat megszegi;

IX. Fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Felhatalmazó rendelkezések

76. §

...

(2) Felhatalmazást kap a miniszter arra, hogy rendeletben állapítsa meg

...

38. az étkezési célra kerülő vadon termett gombák gyűjtésére, feldolgozására, forgalomba hozatalára vonatkozó minőségi, élelmiszerbiztonsági és ellenőrzési szabályokat;

39. a gombaszakellenőri tevékenység folytatásának részletes feltételeit, a gombaszakellenőri tevékenység bejelentésére és a nyilvántartás vezetésére vonatkozó részletes eljárási szabályokat, továbbá a gombaszakellenőri tevékenységre jogszabályban vagy hatósági határozatban előírt kötelezettségek be nem tartásának esetén alkalmazandó jogkövetkezményeket;

107/2011. (XI. 10.) VM rendelet az étkezési célra forgalomba kerülő vadon termett gombák gyűjtéséről, feldolgozásáról, forgalomba hozataláról ▲

1. Általános rendelkezések

1. §

(1) E rendelet hatálya nem terjed ki a mesterségesen és ellenőrzött körülmények között termesztett gombákra.

2. A gomba-szakellenőri tevékenység

5. §

(1) A gomba-szakellenőr a mérgező gombát a begyűjtött gombák közül kiválogatja és elkülöníti.

(1a) A védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló miniszteri rendelet alapján védett gombafajnak minősített fajhoz tartozó gomba emberi fogyasztásra alkalmatlannak minősül, amelyet a gomba-szakellenőr a begyűjtött gombák közül kiválogat és elkülönít.

(2) A gomba-szakellenőr emberi fogyasztásra alkalmatlannak minősíti az azonos gyűjtőedényből származó gombatételeket, amennyiben azokból a mérgező gomba egyértelműen nem különíthető el, vagy azok gyilkos galócát tartalmaznak.

3. A gomba gyűjtése, minősítése és forgalomba hozatala

10. §

(1) Friss gombát emberi fogyasztásra piacon forgalomba hozni csak a gombatétel mellett jól láthatóan kihelyezett gombaminősítési igazolással szabad.

4. A gombától való megbetegedés, a gomba-szakellenőr felelőssége

14. §

...

(2) A Pest Megyei Kormányhivatal a gomba-szakellenőr tevékenységét megtiltja, ha olyan élelmiszer-biztonsági, valamint tisztasági hiányosságot észlel, amely

a) az emberi egészséget károsítja,

b) emberi megbetegedést okoz,

c) az emberi egészséget veszélyeztető magatartásból ered, vagy

d) a gombaminősítésből ered.

(3) A gombaminősítés során bizonyítottan elkövetett hiba miatt bekövetkező gombamérgezés esetén a Pest Megyei Kormányhivatal, a vétség súlyának mérlegelését követően a minősítést végző gomba-szakellenőrt a szakellenőri tevékenység gyakorlásától legfeljebb három évre tilthatja el, soron kívüli munkaköri szakmai alkalmassági és egészségügyi vizsgálatra, valamint ismételt szakellenőri vizsgára kötelezheti.

2. melléklet a 107/2011. (XI. 10.) VM rendelethez

Piacon, valamint az egész ország területén árusításra engedélyezett gombafajok jegyzéke

3. melléklet a 107/2011. (XI. 10.) VM rendelethez

A gombaminősítési igazolás adattartalma

4. melléklet a 107/2011. (XI. 10.) VM rendelethez

A gombaminősítési napló adattartalma

GOMBAMÉRGEZÉS ESETÉRE VONATKOZÓ JOGI HÁTTÉR

62/2003. (X. 27.) ESzCsM rendelet az élelmiszer eredetű megbetegedések esetén követendő eljárásról ▲

3. §

(1) Bejelentést köteles tenni élelmiszer eredetű megbetegedésről, illetve ennek gyanújáról

...

(3) A bejelentésben közölni kell

...

c) a megbetegedés okozásával összefüggésbe hozható élelmiszer(ek) (a továbbiakban: gyanús élelmiszer) megnevezését, fogyasztásának helyét, idejét,

...

(4) Az orvosnak az *1. számú melléklet* szerinti bejelentő lapon írásban is be kell jelentenie a

...

d) vadon termő gombától eredő mérgezést,

4. §

(1) A gombamérgezésre gyanús személyt, valamint azon személyeket, akik gombamérgezést okozó gombás ételből fogyasztottak, de náluk betegségi tünetek még nem léptek fel, a gombamérgezést vagy annak gyanúját először észlelő orvos haladéktalanul kórházba utalja.

(2) Gombamérgezés, vagy annak gyanúja esetén a vizsgálati anyagokhoz a *3. számú melléklet* szerinti mintavételi jegyzőkönyvet kell kitöltve csatolni.

(3) A gombamérgezésre gyanús eset klinikai diagnózisának felállításához szükséges laboratóriumi vizsgálatok elvégeztetéséről vagy elvégzéséről a beteget ellátó egészségügyi intézmény gondoskodik saját vagy arra alkalmas vizsgáló laboratórium, illetve Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH) gombavizsgálati referencialaboratóriumának igénybevételével.

8. §

(1) Az élelmiszer eredetű megbetegedést vagy annak gyanúját a járási hivatal – telefonon, elektronikus úton vagy faxon – a gyors vészjelző rendszer keretében haladéktalanul jelenteni köteles a kormányhivatalnak, ha

...

g) piacon, üzletben vagy házaló kereskedőtől vásárolt gombától eredő mérgezésről szerez tudomást.

2. számú melléklet a 62/2003. (X. 27.) ESzCsM rendelethez

A laboratóriumi vizsgálathoz szükséges anyagok beküldési rendje

3. számú melléklet a 62/2003. (X. 27.) ESzCsM rendelethez

MINTAVÉTELI JEGYZŐKÖNYV gombamérgezés gyanúja esetén

282/2007. (X. 26.) Korm. rendelet a szakterületek ágazati követelményeiért felelős szervek kijelöléséről, valamint a meghatározott szakkérdésekben kizárólagosan eljáró és egyes szakterületeken szakvéleményt adó szervekről ▲

2. §

(1) A *2. számú melléklet*ben meghatározott szakkérdésekben szakértőként kizárólag az ott felsorolt, az igazságügyért felelős miniszter által alapított igazságügyi szakértői intézmény (a továbbiakban: intézmény), az orvostudományi képzést folytató egyetem igazságügyi orvostani intézete (a továbbiakban: egyetemi intézet) vagy más állami szerv járhat el.

2. számú melléklet a 282/2007. (X. 26.) Korm. rendelethez
Szakvélemény adására kizárólagosan feljogosított szervek

...

3. Toxikológiai vizsgálatok:

...

- d) gombamérgezés esetén ételmaradék és gombamaradvány vizsgálata
> Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet
(OGYÉI)